

Sygn. akt III CSK 26/19

POSTANOWIENIE

Dnia 27 czerwca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa B. N.
przeciwko R. P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 27 czerwca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 6 lipca 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
2. przyznaje adw. A.K. od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w [...]) kwotę 3600 (trzy tysiące sześćset) zł powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług należną od czynności tego rodzaju tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powódce w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powódka B. N. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2018 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 15 lutego 2017 r. Sąd pierwszej instancji umorzył postępowanie w części, w której powódka cofnęła pozew i zrzekła się roszczenia (tj. w zakresie żądania zasądzenia kwoty 50 000 zł tytułem obniżenia ceny sprzedaży nieruchomości lokalowej) oraz oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Powódka pierwotnie domagała się „unieważnienia umowy sprzedaży z warunkiem zwrotu kosztów zakupu oraz poniesionych strat i nakładów”, ostatecznie żądała od pozwanego R. P. zapłaty kwoty 130 000 zł z odsetkami tytułem zwrotu ceny uiszczonej na rzecz powoda w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy sprzedaży lokalu, kwoty 106 000,00 zł z odsetkami tytułem odszkodowania oraz kwoty 100 000 zł z odsetkami tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę i naruszenie dóbr osobistych. Sąd Okręgowy ustalił, że powódka kupiła w dniu 11 stycznia 2010 r. od pozwanego lokal mieszkalny w S., składający się z jednego pokoju o pow. 35 m² kuchni, łazienki, pomieszczenia na poddaszu, dwóch piwnic i garażu. Dwa miesiące wcześniej strony zawarły umowę przedwstępną i wówczas powódce zostało wydane objęte nią mieszkanie. Stosunki między stronami regulowała w tym czasie umowa „najmu - użyczenia”. Już wcześniej powódka wielokrotnie bywała w lokalu i pomieszczeniach przynależnych. Po nabyciu lokalu nr [...] powódka wykonała w nim prace remontowe (malowanie i tapetowanie, położenie kasetonów na suficie, wybicie otworu okiennego, położenie paneli podłogowych w przedpokoju, wykonanie ogrzewania lokalu przy użyciu pieca gazowego dwufunkcyjnego). Powódka wybiła też otwór w ścianie na poddaszu, umożliwiając dostęp do zakupionych pomieszczeń położonych na poddaszu. Uprzątnęła garaż i złożyła tam swoje rzeczy, które uległy zawilgoceniu i zniszczeniu. W dniach 17, 18 i 24 stycznia 2010 r. oraz 14 lutego 2010 r. powódka wysłała wiadomości mailowe do pozwanego, skarżyła się w nich na ilość gruzu i odpadów, które musi usunąć z piwnic, w ostatniej wiadomości powódka poinformowała o oczyszczeniu piwnic i poniesionych kosztach, o usunięciu rury gazowej, o zawilgoceniu rzeczy przechowywanych w garażu i konieczności

zabezpieczenia dachu garażu, oświadczyła też, że mieszkanie jest trudno docieplić w zimie, oraz że nierówne ściany utrudniają położenie tapety, przez dziurę wchodzi myszy, wiele rzeczy powódki uległo zniszczeniu, a instalacja elektryczna wymaga jednak naprawy. Wspomniała też o problemach z rozliczaniem wody i gazu. Sprzedaż mieszkania nazwała oszustwem i wezwała pozwanego do pilnego zajęcia stanowiska. W piśmie z dnia 7 kwietnia 2010 r., wysłanym pocztą, poinformowała pozwanego, że wady ukryte budynku uniemożliwiają zamieszkiwanie w nim i wskazała na usterki. Z kolei w piśmie datowanym na 15 sierpnia 2011 r. powódka poinformowała pozwanego o zamiarze dochodzenia roszczeń z tytułu rękojmi, ewentualnie zerwaniu umowy z powodu niemożności korzystania z części zakupionych pomieszczeń. W piśmie tym zawarto informację o odpadnięciu w dniu 9 sierpnia 2011 r. płytek przyklejonych do sufitu na skutek opadów atmosferycznych oraz o zatajeniu przed powódką pęknięcia stropu, ścian, faktu zagrzybienie budynku oraz faktu zatargów sąsiedzkich, które uniemożliwiają naprawienie dachu. Rynkowa wartość lokalu powódki na dzień 11 stycznia 2010 r, czyli na dzień zawarcia umowy sprzedaży wynosi 226 352 zł. Obydwa Sądy uznały, że pisma powódki z dnia 7 kwietnia i z dnia 15 sierpnia 2011 r. nie zawierają oświadczenia o uchyleniu się od skutków oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu, a zawartego w umowie sprzedaży. W piśmie z dnia 15 sierpnia 2011 r. powódka informuje o zamiarze dochodzenia roszczeń z rękojmi za wady rzeczy sprzedanej. Oświadczenia takiego nie zawiera także pozew, w którym powódka mówi o „unieważnieniu” aktu notarialnego wskazując na przepisy dotyczące rękojmi i przywołuje art. 556 § 1 k.c. oraz art. 558 § 1 k.c. Ostatecznie więc Sąd Okręgowy uznał, że powódka nie uchyliła się od skutków oświadczenia woli i nie może skutecznie żądać zwrotu ceny. Roszczenie odszkodowawcze, dotyczące szkody związanej ze zniszczeniem rzeczy powódki i jej wydatkami wynikającymi z niewłaściwego stanu mieszkania, Sąd uznał za nieudowodnione. Wskazał, że powódka знаła stan techniczny kupowanego mieszkania i przynależnych do niego pomieszczeń. Roszczenia o zadośćuczynienie w kwocie 100 000 zł za naruszenie dóbr osobistych Sąd także uznał za niewykazane. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia i wnioski Sądu Okręgowego.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła niewłaściwe zastosowanie art. 65 § 1 w zw. z art. 88 § 1 k.c., niezastosowanie art. 88 § 1 w zw. z art. 84 § 1 i 2 k.c. oraz art. 560 § 1 k.c. We wnioskach domagała się uchylenia orzeczeń Sądów obydwu instancji w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego oraz przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej jej pełnomocnikowi z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia swojej skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, sprowadzającego się do problemu „prawidłowej konstrukcji oświadczeń woli zawierających oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, w tym w szczególności, czy istnieje możliwość tzw. dorozumianego uchylenia się od skutków oświadczenia woli.” Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego wymaga określenia przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazania argumentów, które uzasadniają trudności w procesie wykładni i prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi je cechować odpowiednia doniosłość, musi też rzeczywiście występować w sprawie, a jego rozwiązanie winno wpływać na sposób rozstrzygnięcia sprawy. Tymczasem pytanie przedstawione przez skarżącą

nie dotyczy problemu występującego w sprawie, ponieważ takim nie jest zagadnienie prawidłowej konstrukcji oświadczeń woli lecz zagadnienie wykładni dwóch pism skierowanych przez powódkę do pozwanego i otoczenia faktycznego, w jakim zostały sporządzone i wysłane. Problem ten został wystarczająco szeroko omówiony w orzecznictwie. W wypadku, kiedy wykładni podlega oświadczenie złożone drugiej stronie, jego interpretacja powinna przebiegać przez określenie znaczenia, jakie powinien mu przypisać odbiorca dokonujący starannej interpretacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2007 r., II CSK 348/06, niepubl.), natomiast wątpliwości interpretacyjne niedające się usunąć w drodze ogólnych zasad wykładni oświadczeń woli powinny być interpretowane na niekorzyść autora tekstu, który ponosi ryzyko niejasnej redakcji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2017 r., V CSK 433/16, niepubl.).

Uznać zatem należy, iż wymieniona przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi. Okoliczności sprawy nie wskazują też, aby zachodziły inne przesłanki z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi powódki do rozpatrzenia.

Orzeczenie o kosztach pomocy prawnej wynika z postanowień § 2, 3 i 4 ust. 1 w zw. z § 8 pkt 7 i § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jedn. tekst: Dz. U. z 2019 r., poz. 18 z późn. zm.).

a

aj